גליון ל"ג
חודש טבת
תשפ"ו

פְּלָאוֹת עֵדוֹתֶיךָ

אמרות טהורות מהגה"ח רבי יצחק פייוויש גינזבורג שליט"א

פתיחות, הזדהות, התכללות

אחד מיסודות החסידות מראשיתה ממש הוא עניין התקשרות החסיד לצדיק, מורו ורבו, המדריכו בנתיבות עבודת ה' ומעלהו מעלה מעלה במעלות האהבה והיראה. תילי תילים של הלכות דרשו הצדיקים על התקשרותו של החסיד לרבי והקשר המיוחד ביניהם, ומובא בזה מאמר מהמיוחדים והבסיסיים בתורת רבינו שליט"א (ב'אותיות הרב' ממש), המונה שלש מעלות ושלבים בהתקשרות חסיד לרבו – מ'הפתיחות' וההכנעה בהבנה כי אנו זקוקים לרבי; דרך ה'הזדהות' שהיא בעין קידושין, הבדלה וזיהוי של הרבי האישי שלי; ועד להתכללות השלמה, עצם היחוד וההשפעה הלאה, הגילוי של האור לכל ישראל.

תיהו קדמון – בהי' דיברא; תיהו דימינו – בהי' נקבה

"לא תהו בראה, לשבת יצרה"[א].

פעם, עולם התהו היה בבחינת זכר (הרצון להתפשט ולכבוש את המציאות תחת דעתי־שיטתי) בלי נקבה (הרגשת שרש מציאות העם במהות המלך, הרגשה המאפשרת למלך להשגיח על עמו בבחינת "פנים בפנים"[ב], וכידוע שבמלכי אדום הקדומים (המרמזים לספירות העליונות של עולם התהו שנשבר) לא מוזכר בתורה שם נשותיהם, עד שבא הדר, ראשית עולם התיקון, ובו נאמר[ג] "ושם אשתו מהיטבאל"[ד].

היום, עולם התהו הוא בעיקר בבחינת נקבה (הרצון לבוא למלוא ההתבטאות העצמית החפשית, מבלי לכפות את עצמי־דעתי על זולתי, אלא רק "להתגלות", להיות "עצמי", ללא כל מעצור לרוחי) בלי זכר (משפיע, אליו אני מתבטל, והוא המפרה ומוליד אותי).

פתיחות: הכנעה – היפוש צדיק ומשפיע

ראשית התיקון הוא החיפוש המסור והכן אחר המשפיע (הצדיק). שלב זה הוא שלב ה"פתיחות". דומה הדבר לבת, שהגיעה לפרקה, ה"פתוחה" לשמוע הצעות שידוכין. הפתיחות הרצויה נובעת מ"הכנעה" בנפש (והוא על דרך ראשית ההתבוננות, במה שאין דבר עושה את עצמו, שמזה מתחייב, בדרך ממילא, שישנו למציאות בורא עולם – אך היכן הוא?).

לעומת פתיחות זו, ישנה "פתיחות" דלעומת זה – "לפתח חטאת רובץ"[ה] – פתיחות על מנת לקבל (מכולם) אך לא להתבטל. זוהי הפתיחות של אשה זונה, המחזרת אחר מאהבים רבים כו' (כאהלה ואחותה אהליבה בנבואת יחזקאל[ו]).

הזדהות: הבדלה – 'תנאים', זיהוי הצדיק וההתמסרות אליו

"יגעתי ולא מצאתי, אל תאמין. לא יגעתי ומצאתי, אל תאמין. יגעתי ומצאתי תאמין"[ז]. על ידי הפתיחות הרצויה, מלאת היגיעה, יגיעת בשר ויגיעת נפש (בצמצום והסתלקות מ"כיוונים" מפתים אך בסופו־של־דבר עקרים, ובהתפשטות וחדירה ל"כיוונים" פוריים באמת[ח]), מובטחת

---

* מאמר 'פתיחות, הזדהות, התכללות' מתוך ספרו של רבינו שליט"א 'אשא עיני'.

א) ישעיה מה, יח.

ב) דברים ה, ד. והוא סוד ה"מתקלא", "דעד לא הוה מתקלא לא הוו משגיחין אפין באפין" (תחלת ספרא דצניעותא), ראה באורו במאמר "פרצוף הדעת" שבספר שערי אהבה ורצון.

ג) בראשית לו, טל.

ד) וביתר דיוק (בלשון הקבלה), המלכין־קדמאין דעולם התהו דמיתו יצאו בבחינת הו"ק (הזכר) דמלכות (נקבה) דז"א (זכר) דשם בן (נקבה) הכללי. עיקר החידוש שבעולם התיקון הוא היחוד של שם מה בשם בן בכל נקודה ונקודה שבו. מהיטבאל עולה מה בן כנודע, והיינו שעיקר החידוש הנ"ל משתקף בבחינת הנוקבא דוקא, שאף בה מאיר שם מה (בחינת ביטול אמיתי לאלקות) החדש בשלימות. בעולם התהו דהיום, העיקר הוא לא (רק) מצד המלכין־קדמאין הנ"ל אלא מצד הבחינה של "ארעא אתבטלת", המלכות האמיתית. רצונה הפנימי של המלכות האמיתית הוא לקום ולהתעורר מנפילתה־התעלפותה, אך בתחלה איננה מודעת לכך ש"נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל", כלומר שלא תוכל לקום עוד מכח עצמה, אלא דוקא בעזרת הגואל הטוב, המשפיע, ודוק.

ה) בראשית ד, ז.

ו) פרק כג.

ז) מגילה ו, ב.

ח) המתח הנפשי הנוצר מהרגשת "קריעה" בין שני "כיוונים" הפכיים, הוא כדי לחדד את עבודת

ה"מציאה" – מציאת המשפיע. ההחלטה בנפש להתקשר (ע"ד ה"תנאים" שעושים לפני החתונה) למשפיע, זוהי שלב ה"הזדהות".

יתכן שלמשפיע אחד יש אלפי מזוהים. לא תמיד זוכה המזוהה להתיחסות אישית (גלויה) מאת משפיעו. כאן אבן הבוחן, האם קירובו למשפיעו התבסס על יסוד ההכנעה ובטול־היש בנפש. מי שבטל כדבעי מסתפק במעט התיחסות אישית, ועם אותו מעט חי בחיות אמיתית.

הצורך בהזדהות על־מנת לגלות את העצם באמת

ללא הזדהות, ככל שמתבגרים כך מתמלאים מרירות ו"דינים" ביחס לכללות המציאות. לפעמים נדמה הדבר שההזדהות אמורה לכבול אותי ואף "להחצין" אותי (לכפות עלי ההתעסקות בדברים טפלים ולא בעיקר) במקום להפנים ולהעשיר אותי. דומה הדבר לבת משכילה שמעדיפה "קריירה" (או ההתמסרות ל"אמנות") על חיי נשואין ("אמהות") על כל עמלם וצמצומם.

אך האמת הפוכה היא. רק על ידי הזדהות ("הבדלה") ולבסוף נשואין ("המתקה") – "אתבסמת נוקבא" – מתמתקים ה"דינים" שבה ובאה לעצמיות ממש בלידת זרעא חייא וקיימא וכו'. הצמצום המדומה אינו כפשוטו ח"ו, אלא לצורך גילוי העצמות והמהות ממש, שלמעלה מכל אור־אין־סוף שקדם להאיר, כביכול.

אור ההזדהות: גילוי האהבה לכל ישראל בצדיק

שלימות ההזדהות, מתוך אהבה רבה למשפיע, היא "לאהוב מה שהאהוב אוהב"[ט] כנודע, לאמץ מנהגי האהוב ואף להזדהות עם כל המקושרים אליו. וסימן לדבר: "ועל כל פשעים תכסה אהבה", וכמבואר בחסידות[י] שהאור המקיף של האהבה העצמית הטבעית מתפשט לכלול תחת כנפיו את כל מי שאוהב באמת (כאהבת דוד ויהונתן, שאינה תלויה בשום דבר שמחוץ לעצם).

אהבה עצמית זו אמורה לחבוק את כל נשמות ישראל בשוה ממש. אך ראשית דרכה, בעבודה של תיקון הנפש החוטאת (החסרה הרגשת האחדות האלקית המאירה בכנסת ישראל), היא על ידי ההזדהות בצדיק־משפיע. אור אהבתו של הצדיק־אמת לכלל ישראל מאיר דרך מקושריו ועל ידי מנהגיו וכו', ועל כן יש "לאהוב מה שהאהוב אוהב" בגילוי ולהזדהות אתו[יב].

התכללות: המתקה – קשר נבון לכל הצדיקים

תכלית ההזדהות היא לבוא ל"התכללות" אמיתית. מקודם, "התכללות" מלשון "כלולות" – עצם היחוד של המשפיע והמקבל; ואח"כ "התכללות" במובן של "יפוצו מעינותיך חוצה", להשפיע, בדרך של ריבוי אור (והרי אפילו מעט אור דוחה הרבה מן החשך כל שכן ריבוי אור, שאף מושך אליו נצוצות רבים ועד שהופך את החשך עצמו לאור) על כל אותם החוגים שמהם יצא בתחלה ושאליהם נפתח בהמשך. ועד שלבסוף נזכה להתכללות אמיתית של כל שבטי יה, כאשר "ועבדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהיה לכולם"[יג].

בניין פרצוף רחל – שלמות ההתכללות

עם חידוש פני האדמה (מלשון כח המדמה) בארצנו הקדושה, פיתוי ה"פתח חטאת רובץ" הנ"ל גובר. הרי בנין ארץ ישראל הוא בנין פרצוף רחל (בלשון הקבלה והחסידות[יד]) – "עלמא דאתגליא" – גילוי ה"אני" העצמי. אך האמת היא ש"אין תורה כתורת ארץ ישראל"[טו] ו"אוירא דארץ ישראל מחכים (בתורה)"[טז]. "כל פיטטיא בישין"[יז], רק "פיטטיא דאורייתא טבין". הכל בסוד "אבא (ביטול – חכמה) יסד ברתא (רחל – גילוי ה'אני' החדור שפלות עצמית)"[יח].

והוא כידוע בחסידות, שהבירור האמיתי של כח המדמה הוא רק על דרך הלימוד של "גזרה שוה", בקבלה מרבו ורבו מרבו עד משה רבינו ע"ה – "משה קבל תורה מסיני (ביטול, ענוה ושפלות) ומסרה ליהושע (שהכניס את עם ישראל לארץ ישראל) וכו'"[יט]. בגאולה (ביאה) הראשונה לא זכה משה נותן התורה להכנס לארץ, אך בגאולה האחרונה, לבסוף "בוא יבוא לא יאחר"[כ] – "הנה מלכך יבוא לך וגו'"[כא].

הבחירה החפשית בנפש – "ראה נתתי לפניך היום את החיים... ובחרת בחיים". המשיכה לצד הרע מצביעה על קיומם של נצוצות קדושים השבויים ברע, שעליו לפדות (כידוע ממורנו הבעש"ט זי"ע), לאחר (ועל ידי) שימאס ברע בכללותו ויברח ממנו. הרתיעה, לעתים, מצד הטוב, היא בגלל הקליפה האופפת את הפרי. וכידוע פרוש ענין הבחירה ע"פ החסידות – בכל דבר ודבר יש קליפה מבחוץ ופרי מבפנים, ועל האדם לבחור בפרי, כלומר לחדור לפנימיות המציאות, שהיא הטוב האלקי. ובכל זאת, ב"טוב" (ע"פ תורה) הפרי הוא העיקר והקליפה היא הטפל (ואף נעשה שומר לפרי), בעוד שב"רע" הפוך הדבר, שנצוצות הפרי שבויים בידי כללות מציאות הקליפה (החונקת את הטוב שבה) וכנ"ל.

ולדוגמה, כאשר החוזר בתשובה "נקרע" בין עולם הדתי, לתוכו הוא מבקש לבא (אך פוגש הוא בדרכו ריבוי תופעות של "חיצוניות" בעולם זה), לבין עולם החילוני (העשיר, לכאורה, בהבעת רגש אנושי ובהישגי מדע אנושי וכו'), ממנו הוא נמלט, עליו לדעת שאין "קרע" זה מזמין אותו לחפש־לחתור להמציא דרך חדשה, עצמאית, כעין פשרה שאינה לא לכאן ולא לכאן (ח"ו), אלא שעליו לבחור בפנימיות דרך התורה ומצותיה ולצלול לעמקה של תורה, ככל יכולתו, ושעל ידי בריחתו מכללות הרע סופו גם לפדות את אותם הנצוצות הקדושים, השייכים לשרש נשמתו, בם נתקל, בהשגחה פרטית, בעולמו הקודם.

ט) ראה "היום יום" לכ"ח בניסן.
י) משלי י, יב.
יא) דרך מצותיך, מצות אהבת ישראל פ"ב.
יב) הערת העורך: בשיעור א' תמוז תשס"ז לימד רבינו שליט"א מבנה מיוחד של ארבע הדמויות המשפיעות על היהודי: רבי, משפיע, צדיק וגבור (כנגד ד' אותיות שם הוי'). מבנה חשוב זה הובא ונתבאר בגליון תמוז תשפ"ד, ואותו ביאר רבינו כהמתקת ההזדהות השלמה – כלומר היכולת להזדהות נפשית עם הדמויות השונות המשפיעות על חיי, הן בדרך 'מקיף' כרבי, הן בדרך שבירה ותקון כמו המשפיע, הן בדרך השראה של טוב ומתיקות היהדות כמו הצדיק או השראה של גבורה ופעולה בכל כוחות הנפש למען עם ישראל כמו הגבור. וראה בהרחבה בשיעור הנ"ל (שניתן לקבלו בפניה לכתובת הדוא"ל שבגב הגליון).

יג) יחזקאל לז, כד.
יד) כמבואר באריכות בדרושי הרה"צ מוהרי"א מהומיל זצ"ל בכ"ד.
טו) ספרי ריש פרשת עקב. בראשית רבה טז, ז.
טז) ב"ב קנח, ב.
יז) ירושלמי סוף ברכות.
יח) זח"ג רמח, א.
יט) אבות א, א.
כ) חבקוק ב, ג.
כא) זכריה ט, ט.

חושי החודשים ועבודתם הפנימית

עבודת חדש טבת – תיקון 'חוש הכעס'

בתורת הקבלה מבואר (ספר יצירה פ"ה מ"ז-מ"י) כי האדם ניחן בשנים-עשר חושים (כאשר חוש אינו דווקא אמצעי לחוש משהו, כמו שמיעה או ראיה, אלא כל 'כשרון', זיקה לדבר מסויים נקראת 'חוש' בו), והם מקבילים לשנים-עשר החודשים, המקבילים גם לי"ב השבטים, לי"ב המזלות ולי"ב צירופי שם הוי'. השנה, בכל גליון יבואר בע"ה סוד חושו של החודש הנוכחי וכיצד יש לפתחו ולקדשו.

◆

"כל הכועס – כל מיני גיהנם שולטין בו" (נדרים כב, א). אין תכונות רבות שגרועות יותר מהכעס. לא בכדי אמרו חז"ל "אל תְּרַצֶּה את חברך בשעת כעסו": בזמן הכעס אנו מאבדים שליטה על עצמנו. לאבד שליטה זה לאבד את מה שעושה אותנו לבני אדם, את צלם האלקים שבנו. לכן אחד היעדים המרכזיים של עבודת המידות הוא להתעלות מעל הכעס. לאור זה, מפתיע שאחד מי"ב חושי-הנפש שהקבלה מונה הוא חוש הכעס – היכולת לדעת כיצד, מתי ועל מה ראוי לכעוס. ונבאר: הכעס אינו פסול מעיקרו. כמו כל תכונה אחרת בנפש, לא צריך לדכא אותו לגמרי אלא 'לווסת' ולכוון אותו. מרבית הכעסים חיצוניים ושליליים, אך יש כעסים הנובעים מדאגה ואכפתיות, ושאדרבה – הימנעות מהם היא השלילית. וכמאמר הזוה"ק: "אית רוגזא ואית רוגזא [יש רוגז ויש רוגז]... אית רוגזא דאיקרי 'ברוך' ואית רוגזא דאיקרי 'ארור'".

כמוסבר בגליונות הקודמים, כל אחד ממשת החושים הראשונים מהווה הכנה נפשית לאחד ממשת החושים האחרונים – זה שחודשו ניצב 'מולו' במעגל השנה. החודש שניצב כנגד טבת הוא תמוז, שחושו היה חוש הראיה. באיזה אופן ניתן לדבר על חוש הראיה כסולל את הדרך לחוש הכעס? חוש הראיה מאפשר ראיית עומק, לחזות ברבדים הפנימיים של המציאות. ראייה פנימית מעניקה כוח להתעלות מעל כעסים חיצוניים, להשקיטם ולשקול תגובה נכונה. אך ההתעלות היא רק השלב הראשון. עלינו גם להתפלל ולעסוק ב"טוב הנראה והנגלה" – ביטול הרע ונצחון הטוב בעולם. זוהי תביעה לראות בעשיית צדק ממשי – חוש הכעס המתוקן, עליו נאמר "עששה מכעס עיני". מוסבר בדא"ח שהסיבה שיש לנו שתי עיניים היא להפנות עין של חסד כלפי חוץ ועין של ביקורת עצמית כלפי פנים. עין פנימית מייצרת כעס על מה שתלוי בנו; עין חיצונית מייצרת תרעומת על מה שאין בכוחנו לתקן, ודרישה מה' לסייע – כפי שתפילת חנה מלמדת.

חודש טבת ושבט דן, שבט החדש – "מחנה דן מאסף לכל המחנות" – מגלים כעס מוצדק אצל היהודי הפשוט, המחובר לצד המחוספס של החיים, ובעל חוש עירני למצבים של עוול. דוגמה לכך: שמשון הגיבור ובן דן חָשִׁים, שזעקו כשעיכבו תיקון עוול. חירשותו של חושים לדקויות הדיון המשפטי איפשרה לו לראות את הנקודה העיקרית: עשו הרשע מהתל בבני ישראל, וכל דקה שחולפת מבלי להשיב לו כגמולו היא בזיון.

תיקון מידות דורש חושים דקים, אך אין להידרדר לעדינות-יתר השותקת מול עוולות. המדרש על "עֲדִינוֹ הָעֶצְנִי" מלמד כי דוד המלך "כשהיה יושב ועוסק בתורה היה מעדן עצמו כתולעת, ובשעה שיוצא למלחמה היה מקשה עצמו כעץ". התקיפות של שבט דן משלימה את העדינות השכלית של שבט יהודה: כעס צריך להיות מעודן, ענייני ומבוקר – מגיע מתוך נפש רגועה, משועשעת ואמונתית, כמו הפסוק "טוב כעס משחוק" (כלומר, מתוך שחוק). הכעס הטוב נוצר מתוך הבנה שהדברים המכעיסים הם מאת הבורא, אתגר להתמודד איתם בנפש רגועה ואצילית.

דברי בני חכם חן

אוצר קצר מתוך דברי רבינו שליט"א

י' בטבת הוא יומא דהילולא להרה"צ רבי נתן מנעמירוב זיע"א, תלמידו המובהק של מוהר"ן מברסלב. ביחס בין רבי לתלמיד, הרבי הוא **חכמה** נצחית, אור מהיר ה"מבזיק" ובלתי פוסק, אך חסר כלי שיאחז בו. רבי נתן (לשון נתינה), תלמידו הנאמן, הוא **הבינה** – המלביש, מפרש ומנציח את החכמה של הרבי בכתב, בתורה וברגש, "דולה ומשקה מתורת רבו" (מבלי שהדבר מונע ממנו לומר ולהעלות על הכתב דא"ח משלו על בסיס תורת רבו). כפי שהחכמה זורמת כמעיין המתגבר, כך הבינה בונה בית לאור זה. עשרה בטבת, יום פטירתו של רבי נתן, מעורר את כולנו לתפקיד: לדלות, להשקות ולייצג את תורת הרבי שלנו.

בראיה בעלמא קני

רבי צבי אלימלך שפירא מדינוב, נולד בשנת תקמ"ג ביאבורניק שבגליציה. אביו, רבי פסח לנגזם, היה מלמד מצאצאיו של רבי שמשון מאוסטרופולי, ואמו, רחל מינה, הייתה אחייניתם של רבי אלימלך מליז'נסק ואחיו רבי זושא מאניפולי. רבי צבי אלימלך נשא את הרבנית חנה מינדל בת הרב שמואל מציטש. היה מתלמידי החוזה מלובלין ורבי מנחם מנדל מרימנוב, ואחריהם של המגיד מקוז'ניץ וה"אוהב ישראל" מאפטא. קשרים קרובים היו לו עם תלמידי בית־מדרשו של החוזה מלובלין ובראשם רבי נפתלי צבי מרופשיץ ורבי צבי הירש מזידיטשוב. שימש ברבנות בדינוב, ריבטיטש, סטריז'וב, האליטש ומונקאטש. פעל רבות להפצת הקבלה ונלחם בחריפות במשכילים. הצדיק נפטר בדינוב בי"ח בטבת ה'תר"א בגיל 58, והשאיר שלשה בנים ושלוש בנות. בנו רבי דוד מילא את מקומו בדינוב.

סיפר החסיד המופלג מורנו הרב יצחק דובער הכהן משעברשין, ששמע בעצמו מפי הגאון הקדוש ר' צבי אלימלך מדינוב: שבעת הסתופפו בצל רבינו מנחם מענדיל מרימינאב, פעם אחת בסעודה שלישית הגיד הרב הקדוש מורנו הרמ"מ ששמע ברוז בשמים, שכל מי שהוא בדורו של המגיד מקאזניץ ולא יראה פני המגיד, הוא לא יזכה לראות פני משיח. ויהי בשמעו כן יוצא מפי קדשו, אז כאשר הביאו הנרות על השלחן קיבל פרידת שלום מאת רבו הקדוש ולקח מקלו בידו ותרמילו על כתפו לילך לקאזניץ לראות פני המגיד. כי פן ואולי יבא משיח והוא עוד לא ראה פני המגיד, ואז לא יזכה לראות פני משיח! ולא נתן מנוח לגופו ביום ולילה לא שקט ולא לן בשום מקום, כי אם כיתת רגליו והלך במסירות נפש למען יראה פני המגיד.

כאשר הגיע לקאזניץ, אז הלך מישור בלי התמהמה לבית המדרש של המגיד במקלו בידו ותרמילו על כתפיו, שכן כי ירא פן יתמהמה בהליכתו לאכסניא להניח תרמילו ומקלו, ויבא משיח ולא יוכל לראות פניו, יען לא ראה פני המגיד. ויהי כאשר בא לביהמ"ד שאל איה רבינו המגיד, והשיבו לו, כי הוא בחדרו הקטן סמוך לביהמ"ד. אז הלך כרגע להחדר הקטן במקלו ותרמילו, ויהי בבאו החדרה לא היה ביכלתו לראות פני המגיד, יען עמדו סביב מיטתו אשר היה שוכב שמה הרבה אנשים ונשים, והיה ירא פן אם יתעכב עוד עד אשר יקבלו כל אחד ברכתם, וביני לביני יבא משיח ולא יזכה לראות פניו... אז סיבב את עצמו לצד הכותל, והגביה רגלו אחת ונשען על הכותל ועל מקלו, ובידו השנייה נשען על אחד והגביה גופו לראות פני המגיד המונח במיטתו. וכאשר ראה פניו הגביה המגיד ראשו ואמר: "בראיה בעלמא קני".

האם כל המאמץ היה לשווא? הלא בסופו של דבר לא זכה הצדיק לראות את פני המשיח... על כך יש להשיב בלשונו של המגיד מקוז'ניץ: "בראייה בעלמא קני". כבר באותה ראייה, רגע חטוף של הבטה בצדיק, קנה לו רבי צבי אלימלך מעלות רבות – ובכללן גם ראיית פני משיח! מדוע?

נפתח בכך, שנושא ההתקשרות לצדיקים נראה חסר מובן בעיני רבים: הלא ישנם ספרים קדושים וחשובים, מהם ניתן לשאוב יראת שמיים ודרך בעבודת ה'. לשם מה נדרשות הנסיעה לצדיק, ראיית פניו והצדקה למענו?

אך האמת היא, שללא התקשרות לצדיק יכולת האדם להתנתק מהרע שבו מוגבלת מאוד. בחסידות דרשו על כך את הפסוקים בפרשת מחית עמלק, בה נאמר בתחילה: "תמחה את זכר עמלק", ולאחר מכן: "אמחה את זכר עמלק". אמנם, מוטל עלינו לעשות ככל יכולתנו, אך היכולת הזו מוגבלת לרובד החיצוני יותר של עבודת ה'. מחייה מוחלטת של הרע בנפש, אפשרית רק בסיוע מלמעלה. את הסיוע הזה מקבלים דרך הצדיק.

משל נוסף לעניין הוא שני השלבים בברית המילה: הסרת הערלה הגסה, הרע הבוטה והגלוי, נעשית ברוחניות על ידי עבודת האדם. אך הפריעה, הסרת העור הפנימי הדק, ניתנת לביצוע רק על ידי עזרה חיצונית. גם כאן ישנם פסוקים המבטאים היטב את החלוקה הזו: הפסוק התובע: "ומלתם את ערלת לבבכם", שייך לחלק ה'מילה', וזה המבטיח: "ומל ה' אלקיך את לבבך", שייך לפריעה. בשלב הזה, מבטלת הפריעה את כל המידות הרעות שבנפש הבהמית.

אך האם ראיה בלבד, מבט חטוף אחד, מסוגל לפעול כך על הנפש? מסתבר שכן. כאשר הביא אליעזר את רבקה מחרן, והיא ראתה את יצחק מתקרב אליהם, גרמה לה ההתרגשות ליפול מן הגמל עוד בטרם ידעה מיהו. עבורה, זה היה רגע ה'פריעה'. הרגע בו נפרדה סופית ממעשיהם הרעים של בית אביה.

כך ניתן להבין מדוע הכרחי היה לראות את המגיד על מנת לקבל פני משיח, וכיצד זכה רבי צבי אלימלך לבחינה זו: כאשר נפטרים מהערלה על כל רבדיה, מתגלה הפנימיות האמיתית של היהודי, ניצוץ משיח שבו. בראיית פני צדיק ובהתקשרות אליו, מקבל החסיד את פניהם של שני משיחים: ניצוץ המשיח שבצדיק (המתגלה ביתר שאת בצדיקים שהם גם מנהיגי ישראל), וניצוץ המשיח שלו עצמו המשתלהב ומתגלה.

נערך ע"י תלמידים – לא מוגה. טל' – 054-8425801. לפניות ותגובות, לתרומות להוצאת העלון, ולקבלת העלון בדוא"ל: ozby208770@gmail.com
להאזנה לשיעורי וניגוני רבינו שליט"א: 079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח ליידים כשרים. להצטרפות לקבלת השיעורים בדוא"ל פנו אל: itiel@pnimi.org.il